

9. i 10. travnja 2010.,
Fakultet organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu
Varaždin, Pavlinska 2
Reforma visokog obrazovanja: inventura 2010.

Preddiplomski i diplomski studiji

Prof.dr.sc. Blaženka Divjak
Sveučilište u Zagrebu
Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

- *Kako je provedena formalna prilagodba na bolonjski sustav (3+2+3, 4+1+3)?*
- *Je li bolonjski proces pridonio kvalitetnijem visokom školstvu u RH?*
- *Kako se uvodi koncept ishoda učenja i ECTS bodova?*
- *Je li vrijeme studiranja skraćeno?*
- *U kojoj mjeri kontinuirano praćenje studenata pridonosi boljem postizanju ishoda učenja i/ili povećanoj prolaznosti?*
- *Kako na promjene reagiraju poslodavci, a kako nastavnici i studenti?*
- *Kako funkcionira sustav upravljanja kvalitetom na sveučilištima?*

- *Kakva je formalna regulativa autonomije sveučilišta i vrednovanja studijskih programa?*
- *Koju ulogu u sustavu imaju Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje, sveučilišta, Agencija za znanost i visoko obrazovanje i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa?*
- *Koji je najveći uspjeh vezan uz bolonjski proces?*
- *Gdje smo stvorili nove probleme?*
- *Koji su prioriteti hrvatskog visokog obrazovanja u sljedeće 2 godine?*
- ...

- Problemi – unutar sustava VO
 - Izuzetno dugo trajanje studija – prosjek 7.5 godina (Plan razvoja 2005-2010)
 - Izuzetno slaba prolaznost i postotak završavanja (33%)
 - Slaba mobilnost
 - Većinom nema ishoda niti jasnih ciljeva programa
- Problemi – posljedice stanja u sustavu VO i politike prema VO
 - Poslodavci nezadovoljni kompetencijama studenata (FurtherBologna, 2006)
 - Nekonkurentnost u europskim okvirima
 - Loša obrazovna struktura stanovništva

- Upisani prije 2005.
 - Manje od 20% studenata završava studij u roku kraćem od 6 godina (Bouillet, Gvozdanović, 2009; Divjak na temelju DZS)
 - 14% studenata diplomira na dodiplomskom studiju u propisanom roku (OECD, 2007); 8% (Plan razvoja 2005-2010)
- Stanje danas – **nema sustavnog prikupljanja podataka**
 - Primjer FOI-a – preddiplomski i diplomski studij Informacijski i poslovni sustavi
 - procjena: više od 30% završit će 5-godišnji studij u roku (5 – 5.5 god.) 😊
 - Prezentacija prorektorice Pinter
- Studenti diplomirani na stručnom i sveučilišnom studiju u 2008.
 - (izvor: DSZ): 25 573 studenta
 - 22% više nego prethodne godine (prvostupnici!)
 - od toga 79.7% na fakultetima
 - Od toga je 27.1% diplomiralo prema “bolonjskom procesu”

- Uvođenje standarda kvalitete na sve razine
- Preuzimanje odgovornosti za kvalitetu
- Osiguravanje kapaciteta za postizanje kvalitete nastavnika, uprave, službi da se:
 - Uspostave kvalitetni studijski programi
 - Kontinuirano moderniziraju postojeći programi – prohodnost i efikasnost recenzijske procedure
 - Uspostave prateći mehanizmi za iskustveno učenje: praksa, razmjena, istraživački i projektni rad
 - Uspostave veze s poslodavcima, završenim studentima (alumni)

- Mehanizmi osiguranja kvalitete
 - Instrukcijsko planiranje
 - Samo-evaluacija pojedinaca i institucija
 - Ocjenjivanje studenata u skladu s postizanjem zadanih ishoda učenja
 - Unutarnja i vanjska evaluacija
 - Transparentnost rezultata i instrukcijsko istraživanje
- Uloge
 - Fakulteta, sveučilišta – prorektorica Pinter
 - Nacionalnog vijeća, AZVO-a – prof. Havranek i prof. Mornar
 - MZOŠ-a – ministar, predstavnici MZOS-a
- Budapest-Vienna Declaration the European Higher Education Area, March 12, 2010

Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005. - 2010.

Prioriteti za visoko obrazovanje:

1. Poboljšavanje kvalitete i učinkovitosti odgoja i obrazovanja.

Ciljevi:

- Do 2006. godine uspostaviti će se sustav jamstva kvalitete u visokoobrazovnom sustavu HR
- Do 2010. smanjiti će se stopa odustajanja na 50%, trajanje studija u godinama (na sveučilištu) na 6.5 godina
- ...

- *Pratimo li indikatore?*
- *Imamo li plan za sljedeće razdoblje?*
 - *Koji su prioriteti?*

- Instrument razvoja kurikuluma, provjeru njegove konzistentnosti i njegovu evaluaciju, ali i evaluacije čitave institucije
- Temelj za:
 - razvoj sustava ECTS-a
 - izbor metoda poučavanja, praćenja i ocjenjivanja...
 - dodatak diplomi, kvalifikacijski okvir
 - dijalog s mogućim poslodavcima
 - razvoj sustava kvalitete nastave
- Daleko od pune implementacije
- Napredak postignut posebno zbog NZZ projekata
- Sveučilište u Zagrebu:
 - 3 NZZ projekta o ishodima učenja
 - 3 knjige o ishodima učenja (priručnici!)
 - edukacije nastavnika putem radionica, po vijećima područja
- Slično na još nekim sveučilištima

- Trebaju karakterizirati obrazovanje usmjereno studentu
- Opterećenje studenata (*accumulation*) i prenosivost (*transfer*)
- Temeljiti se na ishodima učenja
- U praksi puno problema
- Potrebno redovito praćenje i revizije
- Još uvijek potrebna edukacija i nastavnika i studenata o ulozi i upotrebi ECTS bodova

- Higher Education in Europe 2009: Developments in the Bologna Process, Education, Audiovisual and Culture Executive Agency, 2009. <http://www.eurydice.org>
- **The Bachelor-Master Structure** – uglavnom u funkciji
 - Dominira 3 (180 ECTS) + 2 (120 ECTS)
- **ECTS** - u legislativi svuda, radi se na suštini
 - 5 kategorija zemalja s obzirom na implementaciju
 - Hrvatska u 3. grupi – ECTS se mjeri preko broja sati nastave i studentskog opterećenja i **ne koriste se ishodi učenja** (u više od 75% institucija i programa)

Jesu li s nama zadovoljni studenti i poslodavci?

- Studenti – ankete o zadovoljstvu; istraživanja o stavovima prema “bolonjskoj reformi”
 - Kako upotrebljavamo podatke?
- *Alumni* – neiskorišteni potencijal
- Poslodavci? - Samo izolirani slučajevi suradnje
 - Projekti NZZ-a o ishodima učenja
 - Tempus Further Bologna
 - Neki fakulteti tradicionalno dobro surađuju s poslodavcima – manjina
- Akademska zajednica često s prezirom o “zapošljivosti”
 - Zadržavanje zaposlenja
 - Stvaranje novog zapošljavanja i mobilnosti u zapošljavanju
 - Usavršavanje i cjeloživotno učenje

- Broj upisanih studenata na 1000 stanovnika
 - Konstantni porast 2007/08 = 32.32
- Upisani studenti na visoka učilišta
 - 2007/2008 - 143 410 studenata
 - Gotovo $\frac{3}{4}$ završenih srednjoškolaca odlazi na studij
 - U posljednjih 15-god broj studenata se gotovo udvostručio

Gdje smo stvorili nove probleme?

- Omjer **studenti : nastavnici = 1 : 15.3 ?!**
 - 2008/09 nastavnici FTE: 10 801,9 ?! (izvor: DZS)
 - 2008/09 upisani studenti: 134 188 + 31 463 (apsolventi)
- Nastavnik je obično i istraživač – utjecaj na znanstvenu produkciju
 - 65% od ukupnog broja istraživača u RH radi u sustavu VO
- Ograničenja: demografska
 - Broj učenika koji završavaju SŠ svake se godine smanjuje
 - Mogućnost odabira smanjena – predznanja studenata
- Izuzetno velik broj studijskih programa (prof. Mornar!)
- Smanjen udio prirodnih, biomedicinskih i biotehničkih područja (STEM!)

1. Cjeloživotno učenje i mobilnost
 - Do 2020 – 15% odraslih u cjeloživotnom učenju
2. Poboljšanje kvalitete i efikasnosti obrazovanja
 - Čitanje, matematika, prirodne znanosti
 - Udio 30-34-godišnjaka s tercijarnim obrazovanjem najmanje 40%
3. Promoviranje jednakosti, društvene kohezije i aktivnog građanstva
4. Podizanje kreativnosti i inovativnosti, uključivo i poduzetništva, u svim razinama obrazovanja

Council of the European Union (2009). Council conclusions on a strategic framework for European cooperation in education and training (ET 2020), 9845/09, Brussels, 13.5.2009.

<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/09/st09/st09845.en09.pdf>

- ... za njih je još prerano 😊
- Nastavljamo s prezentacijama

Hvala!

foi

foi

blazenka.divjak@foi.hr